

Martin Lidegaards tale ved maratondebat i Folketingssalen

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale
Venstre

Dato

19. januar 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg Slot

Kære kollegaer, kære medborgere. Vi lever i et af verdens bedste samfund. Det er bygget på frihed, lighed og tillid på det enkle princip, at hver eneste generation af danskere har bestræbt sig på at give et lidt bedre samfund videre til den næste generation. Derfor er den største og mest smertefulde erkendelse i vor tid, at vi forældre, vores generation af politikere, os som samfund for første gang ikke kan gøre netop det – at give et bedre samfund videre til vores børn.

Tillad mig, lidt utraditionelt, at tage jer med på en kort tidsrejse tilbage i vores fælles historie. Det er ca. 200.000 år siden, at homo sapiens, det tænkende menneske, begyndte at sprede sig over resten af jorden. Det er ca. 12.000 år siden, at vi gennemførte agersbrugsrevolutionen, og dog blev vi stadig kun talt i få millioner individer. For 5.000 år siden opfandt vi skriftsprogene. For 500 år siden kom den videnskabelige revolution, og for bare 200 år siden den industrielle revolution. Og hver eneste af disse revolutioner betød kæmpe fremskridt for vores art, men intet – intet – står mål med de seneste 50 år, hvor vi er blevet 2 milliarder flere middelklasseborgere på kloden, samtidig med at vi andre er blevet rigere.

Det har fundamentalt ændret vilkårene for menneskets liv på tre måder. For det første har koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren nu nået et niveau, der i vores børnebørns levetid kan omvælte klodens basale økosystemer og true vores egen eksistens. For det andet har eksplosionen i den globale økonomi betyde en tilsvarende eksplosion i antallet af nye teknologier, teknologispring; vi digitaliserer og finder nye sundhedsteknologier, nye våbentyper, ny kunstig intelligens i et tempo som aldrig før. Og for det tredje har udviklingen ført til en ny multipolær verdensorden, hvor Europa og USA bliver relativt mindre, og hvor vi både økonomisk og militært står svagere og ikke længere kan tage for

givet, at det er vores demokratiske idealer og menneskerettigheder, vores værdier, der bliver normen i den nye verden. Det er altså, hvad 2 milliarder nye middelklasseborgere har ført til.

Hvis vi nu kigger frem, står vi ifølge OECD til at blive 3 milliarder flere middelklasseborgere over de næste bare 15-20 år. Det svarer til en fordobling af det globale bnp på bare én generation – vores generation. Det vil skabe forandringer i vores liv med en hast, som det næsten ikke er til at begribe. Vores tid rammer os som et jordskælv i menneskehedens historie. Vores små lysglimt af liv vil få afgørende betydning for de milliarder af lysglimt, der ligger forude. Vores tid kan ikke sammenlignes med nogen anden tid, og det placerer et hidtil ukendt ansvar hos os, nutidens generationer, på hele menneskehedens vegne. Det er et ansvar, der skræmmer, men det er også et ansvar, der giver håb.

Det skræmmer, fordi vi har så uhyggeligt få år tilbage, hvis vi skal nå at dæmpe den globale opvarmning. Vi skal halvere de globale udledninger inden 2030, om 7 år, og bagefter skal vi halvere dem igen inden 2040 for at ende i nul i 2050. Lad os være ærlige og sige, at det ser svært ud med det tempo, som verdens lande præsterer i dag, herunder Danmark. Og dog tæller hvert eneste ton CO₂. Der er i bogstaveligste forstand en verden til forskel på, om vi rammer 2, 3 eller 4 graders opvarmning.

Der er også andet, der skræmmer. Vor tids største paradoks er måske, at vi aldrig har været rigere, mens vores børn og unge tilsyneladende aldrig har haft det dårligere. Mon ikke det bl.a. har rod i de voldsomme forandringer, som både forældre og børn oplever i et stadig større tempo – de ufattelig mange nye valg, som vi bliver stillet over for, og som fuldstændig har forandret vores familieliv på ganske kort tid; at vi simpelt hen har svært ved at finde os selv og hinanden, vores egen ro og mening med livet. Det er svært for både samfund og mennesker at kapere så store forandringer på så kort tid. Det skræmmer.

Men der er også håb. Udviklingen er skabt af mennesket og kan derfor også ændres af mennesket. Fem milliarder nye middelklasseborgere fri af ekstrem fattigdom er også en kæmpe sejr og den absolutte forudsætning for at stoppe ukontrollabel migration og sikre en anstændig tilværelse for alle på kloden. Væksten kommer – den er villet af milliarder af mennesker, og kan vi gøre det til en bæredygtig vækst, der redder klimaet, fordeler værdierne mere ligeligt, ja, så er det faktisk muligt at tænke det utænkelige: at vi inden for én generation kan

skabe samfund for milliarder af mennesker på kloden, samfund, der minder om vores eget.

Danmarks CO2-udledninger er måske ubetydelige for verdens klima, men det er vores teknologi og vores eksempel ikke. Vores lille land har skabt en 80-procentsreduktion af prisen på havvind, der har ændret hele verdensmarkedet for energi. Vi har vist vejen til energieffektivitet, rent vand og meget andet, og vi har tjent svimlende summer på det. Alt det skyldes, at vi har haft politiske mål, og derfor forstår jeg det faktisk ikke helt, når statsministeren siger, at nu handler det mere om at komme i mål end at opstille nye mål. Det handler om begge dele.

At den tidligere regering ikke kom langt med implementeringen af vores politiske aftaler, kan ikke være en undskyldning for ikke at have de nødvendige ambitioner i 2025 og 2030. Det kan godt være, at alle siger det samme her i salen om den grønne omstilling og klimaet, og det kan lyde, som om vi er enige, men virkeligheden og prioriteringen er ganske anderledes, når vi sidder ved forhandlingsbordet. Her er forskellen på partierne tydelig: Det er stadig en politisk kamp at få gennemført de nødvendige investeringer i grøn omstilling i det nødvendige tempo, fordi det ikke prioriteres på det politiske beslutningsniveau. Det må og skal ændre sig. Vi skal af med de 400.000 gasfyr nu, vi skal både have en CO2-afgift på industri og landbrug og på forbrug, vi skal have plantet den skov i Danmark, reddet vores drikkevand og meget andet. Vi skal ændre vores forbrugsmønster, samtidig med at vi satser massivt på ny grøn teknologi og skala i de private grønne investeringer.

Vi skal med andre ord ikke vende os mod teknologien som sådan. Vi skal turde regulere den i den retning, vi ønsker, og som er påkrævet, hvis vi skal nå mere ambitiøse mål, både mål for klimaet og mål for os selv – menneskelige mål om mere trivsel, mere tid, mere sundhed, mere nærvær. Det er en ny tankegang, en dristig tankegang – måske kimen til en ny oplysningstid, hvor vi erkender, hvor stort et ansvar menneskeheden har fået i forhold til andre arter og naturen og i forhold til vores egen fremtid.

Det er også en tid, hvor oplysning og dannelse af det enkelte menneske aldrig har været vigtigere, fordi vi er nødt til at gøre os mindre sårbare og mere robuste over for de ydre påvirkninger – mere hvilende i os selv og vores indre liv, ja, åndelige liv. Derfor er der også massivt brug for at løfte alle uddannelser i Danmark – fra abc til ph.d. Ja, man kan nok ikke finde et tidspunkt i hele

menneskehedens historie, hvor det ville være mere fatalt at beskære vores uddannelser. Og dog er det præcis det, regeringen planlægger. Og igen er det en falsk modsætning, at vi enten skal satse på erhvervsskoler eller på gymnasier, enten på universiteter eller erhvervsakademier eller velfærdsuddannelser. Vi skal satse på det hele, fordi vi skal satse på at løfte hver eneste pige, hver eneste dreng, hver eneste unge i dette land baseret på deres egen motivation, evner og livsdrømme. Vi skal gøre os alle i stand til at skabe den mening i livet, det giver at kunne tænke ud over sig selv, tage ansvar både for sig selv, for de andre og for den næste generation. Det er frihed.

Investeringer i fremtiden kræver reformer – store investeringer kræver flere reformer. Og derfor vil jeg gerne slutte med at sige tillykke til den nye regering. Vi Radikale har ambitionen om at være jeres højere ambitioner, både når det handler om klima og reformer, og jeres dårlige samvittighed, når I ikke prioriterer den næste generation. Vi vil fremlægge forslag, der forhåbentlig kan sikre en bedre balance mellem generationerne i det samlede politiske aftryk – både når det handler om aldersbalancen i reformerne, og når det handler om at prioritere vores fælles fremtid med de ressourcer, vi får til rådighed. Vi vil også forsøge at hjælpe regeringen til at opnå det, som den kom til verden på – en ambition om at samle dansk politik og tage fælles ansvar for en fælles fremtid. Det gælder også det danske forsvar.

Regeringen har fået muligheden for at handle – det forpligter. Der er ikke tid til andet. Tak.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Debattale, Folketingstale, Politisk tale, Radikale Venstre

Relateret

Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Alex Vanopslaghs tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Anna Falkenberg's tale ved maratondebat i folketingsalen

19. januar 2023

Christian Rabjerg Madsens tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Franciska Rosenkildes tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Inger Støjbergs tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Mai Villadsens tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Mette Frederiksens tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Monika Rubins tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Morten Dahlins tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Pernille Vermund tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Peter Kofods tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Pia Olsen Dyhrs tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Sjúrður Skaales tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Søren Pape Poulsens tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

Aaja Chemnitz' tale ved maratondebat i folketingsalen
19. januar 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-tale-ved-maratondebat-i-folketingssalen>